

VIÊN NGỘ THIÊN SƯ NGŨ LỤC

QUYỂN 1

THƯỢNG ĐƯỜNG 1

Sư ở Chiêu giác. Trước nhận lời mời của Lục tổ cầm thiết dạy chúng rằng: May được vô sự. Muốn giữ mình phù hợp không cần phải làm gì, để họa chẳng vào nhà cẩn thận. Lại làm gì mà đoạn bỏ công án ấy. Hiểu không? Bình theo ấn quan chuyển, mời Duy-ma mở đường.

Sư giờ pháp y lên nói: Việc người xưa chẳng được thì máng áo dơ rách. Như nay đẩy ra chẳng được thì hãy trở về với chúng đi, kho lớn trên ngọn núi chứa không được, nay cũng muốn mọi người đều biết. Sư chỉ pháp tòa nói: Tất cả mười phương đều là tòa Bảo hoa vương, sao không ở luôn trong đó. Vì sao phải trái lại xe không đi ngang, lẽ ra không gãy cong.

Sư lên tòa nói rằng: Ba ngàn cội ở trên sừng trâu, con ốc, mây trắng khe núi chung một nhà, đã nghiệp duyên đó không chỗ tránh, chẳng bằng tùy phần lấy các thứ. Một không làm hai chẳng nghĩ, lại có tướng chung mà lập bày sao.

Có vị Tăng hỏi: Gặp người thì chẳng nói nói tức vì người. Gặp người liền nói, nói tức chẳng vì người. Không biết là thế nào?

Sư nói: Cả hai cái đều là chùy sắt không lỗ.

Lại nói: Đoạn dứt một bên, lại có chỗ vì người chẳng?

Sư nói: Trăm thứ nghiền nát.

Thưa: Thế nào là như rỗng được nước?

Sư nói: Biết thì được.

Hỏi: Sư có nói nay cần mọi người biết, không biết đó là cái gì?

Sư nói gió thổi thì cỏ nằm rạp xuống. Hỏi: Thế nào là ân sâu không lời, ôm ấp rõ ràng?

Sư nói: Việc rõ ràng như thế.

Tăng nói: Toàn thân không hình ảnh, bước bước dứt hành tung (dấu chân).

Sư nói: Một chưởng thành, hai chưởng phải.

Hỏi: Như thế nào là Báu nhất của đạo?

Sư nói: Đợi ông thoát nghiệp thức, đến đây ta sẽ nói với ông.

Thưa: Nghiệp thức đã thoát tỉnh Sư chỉ bày.

Sư nói: Trồng lúa chẳng mọc đậu.

Hỏi: Kiểm báu rút ra khỏi vỏ, nghêu biển mới há miệng, hương thượng Tông thừa xin Sư chỉ thẳng.

Sư nói: Mạc da đặt ngang kiểm toàn đề chánh lệnh. (Sư gợi ý triết để, giáo pháp chánh tông. Đây là cách truyền tâm ấn của nhà Thiền).

Hỏi: Thế nào là cắt đứt mười phương?

Sư nói: Bẫy dục tám ngang.

Lại nói: Kho báu mở toang vào ngày nay, năm lá ngàn đèn sự đổi mới.

Sư nói: Cong chẳng chứa ngay.

Bền bảo: Một mực mắt nhìn mây khói vách đứng vạn nhận thì cô phụ các Thánh, lời thôi dài dòng, đầu tro mặt đất thì chôn mất mình. Như nay thế nào là được, thế nào là chẳng được. Lại quý chánh nhãn lưu thông còn có biết không? Dù cho bước cao lên đánh Tỳ-lư, chẳng vâng lời Thích-ca Văn. Tổ gái thấy Thanh văn. Tổ trai gọi Bồ-tát đến, cũng phải quên mũi nhọn cắt lưỡi. Ngoài ra ngoi đầu chẳng được. Do đó mà nói ba đời chư Phật chỉ nói tự biết. Các đời Tổ sư toàn là nhắc chẳng nổi cả giáo thuyết đại tạng chú thích không kịp, nạp Tăng sáng mắt cứu không xong. Nếu căn cứ vào bốn phạm thảo liệu thì cũng như ngoài mắt sinh càn, chẳng dính dáng gì đến một câu của Hóa môn thì làm thế nào mà nói? Đám mây vắt ngang biển, rút kiểm khuấy Long môn.

Sư xuống tòa.

Kế nhận lời Chiêu Giác cầm thiếp nói rằng: Người có mắt thì thấy, có tai thì nghe, chẳng từ trời giáng xuống, chẳng từ đất tung lên. Đã thế thì phù hợp phụng hành. Há có thể dẫu vào túi trùm mền. Mời Duy-na nói qua.

Sư lên tòa nói: Lửa chẳng đợi mặt trời mà nóng, gió chẳng đợi mặt trăng mà mát. Chân hạc thì dài, chân le thì ngắn. Tùng thẳng mà táo cong, cò thì trắng mà quạ thì đen từng thứ lộ ra. Nếu hiểu rõ được, thì tùy chỗ làm chủ. Gặp duyên tức là Tông. Gậy gõ mang theo mình gặp hí trường thì múa giỡn. Có không? Có không.

Hỏi: Linh Vân thấy hoa đào, nạp tử làm sao thông tin?

Sư nói: Đây núi đỏ rực.

Hỏi: Bạc thượng cơ hiểu nhanh, kẻ trung hạ như thế nào?

Sư đáp: Trên đảnh môn có con mắt.

Hỏi: Không uống công?

Sư nói: Dưới chân ông như thế nào?

Tăng nói: Đạp phá trăng đêm vắng.

Sư nói: Trên không sấm sét vang.

Lại nói: Trâu đất rỗng cửa trời chuyển, lúc ngựa gỗ kêu đất quay vòng.

Sư hỏi: Xà-lê lại họa được chăng?

Tăng vỗ tay ba cái.

Sư nói: Lầm lầm lầm.

Lại nói: Linh Sơn thọ ký chưa bằng đây.

Sư nói: Chẳng phải người khổ tâm thì không biết.

Lại nói: Nhẹ nhẹ bước qua Long môn, rước được thanh phong động đất đến.

Sư nói: Bị Xà-lê mang lụy.

Hỏi: Góc núi to đỉnh núi nhấc không nổi. Như nay sao được ở bên Sư. Sư đưa phát tử lên.

Lại nói: Hãy cầm vũ trụ đến, trên gắm lại thêu hoa.

Sư nói: Một lá rụng biết thiên hạ vào thu.

Lại nói: Chín lần chín là tám mươi một trở về có đạo vua.

Sư nói: Chỉ tin lấy như thế?

Hỏi: Binh theo ấn chuyển, Hòa thượng ngày nay binh ấn ở trong tay thọ dụng thế nào.

Sư nói: Xem lấy lệnh lúc đi.

Lại hỏi: Hòa thượng dùng được, kiếm chém chư hầu chăng?

Sư nói: Dọa giết người.

Lại nói: Bốn biển sóng yên rộng ẩn ngủ, chín trời mây lặng hạc bay cao.

Sư nói: Liền được Xà-lê cùng chứng minh.

Lại nói: Chiêu Giác từ đây ánh sáng mặt trời Phật tiêu mất.

Sư nói: Cũng chẳng tiêu được.

Bền nói: Ta vốn vốn vô tâm có chỗ mong cầu. Nay kho báu này tự nhiên mà đến. Trên là trời, dưới là đất, bên tả là kho đụn, bên hữu là Tăng đường, trước là Phật điện Tam-môn, sau là nhà ngủ phương trượng thì kho báu ở đâu có thấy chăng? Như nay ngồi đứng đàng hoàng, thấy nghe không mê muội, ánh sáng lóa mắt, lặng không bờ bến. Hết cả phàm Thánh tình mới thoát khỏi thoát khỏi sự trói buộc của tri kiến. Khuấy sông dài thành sữa, biến đất đai thành vàng ròng. Từ lồng ngực

mình tuông ra một câu như thế. Xưa nay dài như giải lụa trắng bay, một cõi phá tan sắc núi xanh. Sư bèn xuống tòa.

Sư chỉ phương trượng nói rằng: Nhà của nạp Tăng thì cung ma hang hổ còn có thể ở yên, huống là chỗ lợi sinh tiếp vật. Lại biết nhà này, các trời ủng hộ, các Thánh chứng minh. Các Thiện tri thức ở yên trong ấy cùng người cởi mở ràng buộc. Đã có tướng quý như thế. Sơn Tăng ở trong đó làm sao mà đặt bày ra. Chẳng vào sóng rợn người, khó tìm cá vừa ý. Thế nào là câu nhập môn. Nước về biển lớn ba đào lặn. Mây đến rừng ngô khí tượng nhân. Rồi Sư trở về phương trượng.

Sư khai đường cầm sớ cúng rằng: Linh sơn riêng truyền mật chỉ, Tào Khê chính nối chánh âm. Tất cả đều ở trong đó, xin nêu rõ ra.

Sư chỉ pháp tòa nói rằng: Ba đời chư Phật ở đây Chuyển pháp luân, lịch đại Tông sư ở đây trình Tổ ấn. Muốn đi ngàn dặm một bước bắt đầu, không tránh khỏi vạch vẽ mô thức. Sư bèn thẳng tòa niêm hương rằng: Nay dâng lên Kim thượng Hoàng đế chúc nghiêm Thánh thọ, vạn tuế vạn tuế vạn tuế. Lại niêm hương rằng: Kính dâng các quan phán phủ nội hàn các vị huân quý - Lại niêm hương rằng: Một nén hương này chẳng từ phải Thông lãnh mang đến cũng chẳng từ trong lồng ngực tuông ra, mà ở Nam trung thấy hơn ba mươi vị Tôn túc cuối cùng khuê động Lão tác gia bị ông ấy đập một chùy nát nát. Ngày nay đối trước chúng nói phá, Ngũ Tổ Diễn Hòa thượng trụ ở Trác châu mà đối đáp pháp nhũ. - Bảo Phước khen Hòa thượng Bạch Chùy rằng: Những vị kiệt xuất trong xã hội, nên quán Đệ nhất nghĩa.

Sư nói: Đem cắt đứt thế giới về quán được không? Dù trước chưa đánh một chùy, nói được cũng đánh một, hai chùy. Như thế là Đệ nhất nghĩa có biết chỗ rơi không? Ra khỏi chúng cho gặp nhau.

Tăng hỏi: Phật Thích-ca nói pháp, Phật Đa Bảo chứng minh, Hòa thượng khai đường các Hàn lâm đều nhìn, nửa núi thấy nhau thì chẳng hỏi, đỉnh núi vượt cao việc thế nào?

Sư nói: Khí lành bốc lên không.

Hỏi: Thế nào là phiến mây sinh trước hang, vách đá cao vót vạn nhận?

Sư nói: Có mấy người biết.

Hỏi: Thánh minh Thiên tử lấy gì báo đáp?

Sư đưa cây phát tử lên.

Hỏi: Trên trời các sao đều châu Bắc, nhân gian không nước không triều Đông.

Sư nói: Lại được hiểu được lời nói.

Hỏi: Bấy bắt bấy tung (thả) thì chẳng hỏi, khách chủ gặp nhau việc thế nào?

Sư nói: Kiếm báu ỷ thiên sáng rực rỡ.

Lại nói: Mắt biết Hồ Tăng cười gật đầu.

Sư nói: Biết nhau đây thiên hạ.

Lại nói: Hôm qua canh ba trăng sáng, cướp lấy ngọc Ly châu trở về.

Sư hỏi: Ai là người trong ấy?

Tăng hỏi: Tam hiền chưa đạt, Thập Thánh khó biết. Như thế nào là Tông này?

Sư nói: Chùy sắt không lỗ quăng trước mặt.

Lại nói: Dọa sát nhân.

Sư nói: Dọa được một người.

Lại nói: Cũng biết Hòa thượng quen thế nào?

Sư nói: Ông lại làm gì.

Tăng nói: Chim điếu đã bay đến Tân La (Triều Tiên).

Sư nói: Tự biết hơn một nửa.

Bèn nói: Huyền cơ độc xương dứt hết các dòng, dẹp sạch không câu chấp lại không hồi hữ. Dù cho Thích-ca, Di-lặc chẳng dám đương đầu nhìn. Ý thiên trường kiếm oai thần lẫm liệt, mặt trời trên không sáng rực rỡ - Không vật nào chẳng là diệu dụng, không pháp nào chẳng phải chân thừa. Năm Đại cơ Phật tổ, mở rộng chánh nhãn trời người.

- Hiểu thị rõ ràng chỉ quý ở biết quay về, vừa khởi nghĩ lường, mây trắng muôn dậm. Thế nên Tiên Thánh nói, đây là pháp ấn của ta, vì muốn lợi ích thế gian mà nói ra. Ở chỗ du chơi đừng vọng tuyên truyền. Ngày nay trời người khắp tụ họp đối trước chúng biểu lộ rõ ràng.

Sư đưa phất tử lên dạy chúng rằng: Đại chúng thấy không? Một chỗ chân thì trăm chỗ ngàn chỗ một lúc chân, một câu thấy thì trăm câu ngàn câu đồng thời thấu - Năm lên càn khôn cao ngất, buông ra sông biển trong lặng. Chẳng nắm chẳng buông thì là gì? Ngọn núi muôn nhận cao ngút mắt, đại thiên sa giới một bọt nổi. Bèn công án: Pháp Đăng nói: Sơn Tăng vốn muốn ẩn mình chốn núi cao vắng vẻ sống qua ngày, bởi vì Thanh Lương Lão nhân có chỗ chưa rõ công án nên đến đây vì mọi người mà thôi. Lúc đó có Tăng hỏi: Như thế nào là chưa rõ công án. Pháp Đăng liền đánh bảo rằng: Nhà thờ tổ (Tổ Nhĩ) không rõ tai ương đến con cháu. Tăng hỏi: Lỗi ở đâu?

Pháp Đăng nói: Lỗi ở chỗ tai ương ông đến ta. Sư nói: Pháp Đăng thao túng trong cõi sống chết, nắm oai quyền ngoài cổng. Được khí khái

làm kinh động quần phong tiêu chí độc lập. Sơn Tăng chí hèn vốn cũng như đây. Hôm nay ra đây chính vì Ngũ tổ Lão sư có cái thấy thành công án, đối chúng mà nêu bày, có ai chẳng tiếc tánh mạng thử đảy mạnh xem. Nếu đều tránh khỏi thì tự đưa ra đũa giỡn. Rồi Sư quát lên một tiếng, lấy phất tử gõ giường thiền mà xuống tòa.

Sư lên pháp tòa, Tăng hỏi: Khi ngôn ngữ không mở ra việc hợp với căn cơ thì lúc đó làm sao biết?

Sư nói: Chưa hỏi trăm việc nhỏ nhặt từ trước.

Lại nói: Như thế chỉ có Lão Hồ biết được?

Sư nói: Chạm biết mà không nắm dính.

Lại nói: Ngàn Thánh ra đời đến nay đều chạm biết mà không nắm dính?

Sư nói: Mắt nhìn đột xuất?

Bèn nói: Chẳng phải là pháp trước mắt, cũng chẳng phải là tâm ở ngoài cơ. Ngay đây dứt đả đương, rõ ràng không quay lưng, một chỗ sáng thì trăm ngàn chỗ rực rỡ huy hoàng, một lời thông thì trăm ngàn lời siêu thoát, phi tâm phi Phật. Đưa về phía một bên, nêu cổ nêu kim dẹp hết một chỗ. Chỉ phần trên các người có chứng cứ được không? Nếu chứng cứ được thì ba đời chư Phật thành Đạo trong đó, thần thông biến hóa từ đó mà tuôn ra, đất đai núi sông phát hiện trong đó, chín nhóm bốn loài ở trong đó nuôi lớn. Lại thế nào là một câu bao gồm vạn hữu. Năm tới lại có điều gì mới trong đó, quấy nhiễu gió xuân mãi chẳng thôi. Sư bèn xuống tòa.

Sư lên pháp tòa. Có Tăng hỏi: Ý Tổ ý kinh là đồng hay khác?

Sư nói: Hai luân (mặt trời mặt trăng) cùng chiếu sáng.

Lại nói: Thế nào là tắc trên chẳng đủ?

Sư nói: Lại bị gió thổi trong biệt diệu.

Hỏi: Như thế nào là tâm Niết-bàn?

Sư nói: Muôn mạch đều về nguồn.

Lại nói: Như thế nào là sai biệt trí?

Sư nói: Ngàn sai đều bất động.

Lại nói: Đều đến chẳng tiêu được đi.

Sư nói: Ông bỏ kiếm báu ở chỗ nào?

Tăng nói: Cao ngút mắt.

Sư nói: Nói thành hai cây cọc.

Bèn nói: Xa thì nghe, gần thì đáp, vạn đời đều như nay, nêu Đông nói Tây, ngàn nẻo một dấu vết. Trên vô sự mà bày ra sự, ở chỗ không làm mà làm. Chẳng sắc, chẳng Thanh, xanh vàng thuận nghịch. Không

tâm không Phật chủ khách tham nhau. Toàn nương cái oai quang này, chẳng ở chỗ khác lưu chuyển.

Thử nói: Cái này là gì? Nếu gọi là Phật thì trên đầu lại thêm đầu, nếu gọi là pháp thì không dây tự trời. Lỗ mũi Tổ sư là tay ôm tang vật kêu oan, hưởng thượng cơ quan là đưa tiếng dứt âm vang, được ngay chính là như thế mới so sánh một chút.

Thử hỏi: Đã chính là không như thế vì sao lại so sánh một chút. Chớ lạ nhiều ý khí từ trước, mọi người từng gặp vua Thánh minh. Sư bèn xuống tòa.

Sư lên pháp tòa nói rằng: Một tay vỗ chẳng kêu, một cây không thành rừng. Dụng pháp tràng lập Tông chỉ, phải là lẫn nhau làm chủ khách đâu có phụ thêm nước nhà. Do đó mà nói: Khi ta ngồi thì ông phải đứng, khi ta đứng thì ông phải ngồi. Nếu ta ngủ một mình trên núi cao thì ông dẹp hết can qua (chiến tranh). Nếu ta ở trên trời cõi người thì ông phải ba đầu sáu tay. Sau đó mới có thể nêu sáng Phật nhật.

Thử nói: Trong mênh mộng làm thế nào phân biệt chủ, chỗ ấy là Từ Thị, vô môn không Thiện Tài. Sư xuống tòa.

Sư lên pháp tòa, có Tăng hỏi: Dâng cát cúng Phật, quả cảm luân vương, nay khai Pháp bảo có lợi ích gì?

Sư nói: Ngàn lớp trăm vòng.

Lại nói: Chết rồi sinh lên trời thấy còn được ích lợi hơn.

Sư nói: Chẳng dùng chỗ Xà-lê cước chú lại.

Hỏi: Đường hưởng thượng thỉnh Sư chỉ thẳng.

Sư nói: Một gậy đánh phá hư không.

Hỏi: Lỗi ở chỗ nào?

Sư nói: Kẻ không biết đau ngứa.

Lại nói: Đây giống Đức Sơn.

Sư nói: Sơn Tăng từ xưa mượn đường mà qua.

Bèn nói: Chê lông mày sai lầm rất giống mở mắt đái trên giường thấy thành công án phóng hành chính là sáng mà lạc tiết (sai thời tiết?). Như thế hay không như thế chính là rùa linh lê đuôi. Chẳng phải tâm chẳng phải Phật chẳng phải vật, đóng cọc trên hư không, lia Phật thì cho nhiều nhân môn mà phá cửa, nước chết không chứa rồng, mà lật đổ núi sông một câu nói như thế. Năng Linh đài to lớn không nhiều người, phần phá Hoa sơn ngàn vạn lớp. Sư bèn xuống tòa.

Sư lên pháp tòa nói rằng: Giác tức rõ ràng không thi công, bầu trời đẹp mặt trời cao in trên không, tịnh năm nhãn thanh tịnh được năm lực, gió mát khắp nơi nào có tột, giữa đường thọ dụng giống cọc tựa vào

núi, Thế đế truyền khắp như con thiêu thân lao vào lửa. Thử nói: Buông thả là người tốt hay nắm giữ là người tốt. Kiếm Mạc da đặt ngang toàn chánh lệnh, Thái bình hoàn vũ chém si ngoan. Sư bèn xuống tòa.

Sư lên pháp tòa bảo rằng: Gốc hóa đục vật và ta cùng một đường, nguồn Phật tổ xưa nay chẳng thay đổi. Thần thông sáng suốt chiếu thanh sắc không sót, rộng rãi thấy trước bất động tịnh không được. Ngồi tức ý kiến, cắt đứt tức nói năng. Trong căn trần chẳng cách mảy may, ngoài thanh sắc tới lui không bờ mé. Làm sao thấu được sinh tử xưa nay, trời lên hụp xuống đều ngồi đứt. Nếu chưa như thế, thì nóng lạnh làm ngăn tuổi thọ của ông, quỷ thần ghen ghét phước của ông. Sư bèn xuống tòa.

Sư lên pháp tòa nói: Pháp giới chẳng chứa thân, Phật nhãn nhìn không thấy - Thánh trí lìa nói năng, cửa biển không thể tuyên nói - Cắt đứt rõ ràng rồi thành giai cấp, chuyển thân nhả khí chuyển thấy ngăn khắp. Rõ ràng không che dấu, sáng rõ dứt đau mắt, rộng như Thái hư, trong như gương xưa. Nếu lấy mắt mà thấy thì Văn-thù quay mình, nếu lấy tai mà nghe thì Quán Âm bày dụng, nếu lấy tâm mà biết thì Phổ Hiền ngay nhà.

Thử hỏi: Tỳ-lô-giá-na ở đâu? Chê con mắt trên lông mày, sai lầm.

Sư bèn xuống tòa.

Sư lên pháp tòa nói: Một mảy may xuyên các hang, đất đai không hàng rào, khắp cõi chẳng từng dấu, xưa nay không nhìn quay (mặt lưng). Sát sát nhĩ trần trần nhĩ, câu câu nhĩ niệm niệm nhĩ. Có nói: Được chẳng? Nếu nói được thì chẳng tốn phí chút lực mà thẳng vào cửa giải thoát, một câu nói dứt thừa đương như thế.

Sư hét một tiếng rồi xuống tòa.

Sư lên pháp tòa nói: Cơ luân chưa chuyển đất đai đen mịt mờ, gương xưa cao sáng. Sa giới sạch lâu lâu. Ngồi tức ý căn là chỗ không động chuyển, lấp tức yết hầu là chỗ không nhả hơi. Tức là một người chân thật. Đưa lên tức thiên thượng nhân gian, bỏ xuống thì băng tan ngói vỡ. Chánh đáng trên mạng mạch làm sao điểm thảng tám mùa thu chỗ nào nóng.

Sư bèn xuống tòa.

Sư lên pháp tòa nói: Một tức tất cả là thật tế lý địa, tất cả tức một là xưa nay không một vật. Niêm lên cũng tra tra sa sa, buông ra cũng miên miên mật mật - Ba cõi mãi, mười phương không chỗ dung thân.
- Trên đỉnh núi cao đi nghiêng, chữ thập đầu đường nằm ngang. Mắt

thấy mây xanh thì lại đến, cá đi tiệm rượu một câu nói như thế nào, ngu si buông làm gì. Sư bèn xuống tòa.

Đổi tên chùa Chiêu giác thành chùa Sùng ninh, lệnh vua vừa đến. Sư khai đường cầm lệnh (sắc) vua dạy chúng rằng: Khấp vòng trời đất đều nương ân lực, chín châu bốn biển đều lãnh thọ oai linh. Là pháp môn thù đặc trong trăm ngàn pháp môn, là Thắng nghĩa chân thật trong vô lượng diệu nghĩa. Như nay từ trên trời rơi xuống, chẳng phải ở do dự mịt mờ không hiểu. Kinh nghiệm trước mắt đồng thời dâng lấy. Tuyên đọc sắc vua xong, Sư bèn chỉ pháp tòa nói rằng: Nay đại chúng, một con đường đó ngàn Thánh cùng biết. Bước đi từ từ dứt tiếng nước, mặc tình nhìn dấu chim bay.

Lại nói: Như thế nào là tiến bộ, cần nên nâng ấn Tỳ-lô vô tướng, mà đi trên ngàn đỉnh núi cao.

Sư lên tòa niêm hương dạy chúng rằng: Sáng suốt vạn tượng, khí dứt các trần, trước từ vạch cỏ nhìn gió, cho đến thông tay vào chợ. Dễ dãi không muốn bày hết ra, gây sợ hãi làm động chúng. Ngày nay hãy niêm: Phụng vì chúc nghiêm Thánh thọ Kim thượng Hoàng đế.

Kế Sư niêm hương nói: Chính vì Phán phủ thượng thơ các vệ huân quý, kế niêm hương nói: Mười năm ở Hoài điện chịu hết cay đắng, một đạo Thanh hư thân được ấn khả chẳng dám cô phụ, kính vì Ngũ tổ Lão sư để đáp đền Pháp nữ, Hòa thượng chính pháp bạch chùy. Sư bèn nói: Giá ngàn cân một tiếng nổ tiện hành, bắn thấu Thiết vi chẳng cho nghĩ bàn, một lời nói ra sống chết đều rõ ràng đều bày. Trong một tác cơ bao gồm các hình tượng. Ngay đây đương đầu điểm phá, được ngàn mắt mở nhanh. Lại nếu nhìn quanh do dự, liền thấy năm trời mò đất có cấu tạo được chẳng, hãy bước ra khỏi chúng, cho gặp nhau. Tăng hỏi: Xong ba hồi trống, chúng bước ra chiếu pháp, Học nhân đến đủ thỉnh Sư nói pháp.

Sư nói: Trời tạnh mặt trời hiện ra.

Lại nói: Không chỉ cái ấy lại có cái khác chẳng?

Sư nói: Lại chỉ hiểu một đầu.

Lại nói: Khi hai đầu thì như thế nào?

Sư nói: Xem ra ông đảm đương chẳng được.

Hỏi: Trăm hoa tranh đẹp Diệu đức gia phong. Một hôm, tạnh không Phổ Hiền cảnh giới. Bỏ hai đường này thỉnh Sư chỉ bày.

Sư nói: Măng đá mọc mầm cao một trượng.

Hỏi: Có phải là chỗ Hòa thượng vì người chẳng?

Sư nói: Bên này bên kia hai đầu buông xuống.

Tăng: Thỉnh Sư đưa ra.

Sư nói: Cũng tự không biết.

Hỏi: Thế nào là cõi trâu xuyên qua chợ.

Sư nói: Hoàn toàn sai lầm.

Hỏi: Có một lời toàn là phép tắc hôm nay khai đường có điềm lành gì?

Sư nói: Trời đất rộng lớn không bờ mé, mặt nhật sáng trên không vũ trụ sáng.

Lại nói: Một chấm mực nước hai chỗ thành rồng.

Sư hỏi: Nói gì hai chỗ?

Tăng thưa: Nói nín can thiệp thể dụng, làm sao thông chẳng phạm?

Sư nói: Trời biết đất biết.

Hỏi: Thế nào là kinh nghiệm trước mắt.

Sư hỏi: Ông thấy cái gì?

Đáp: Nhật nguyệt sáng đức trời, núi sông trang điểm chỗ vua ngự.

Sư nói: Tức một chút so sánh.

Bèn nói: Toàn cơ đại dụng gặp chỗ đều thành. Đây mắt sáng trong thông suốt kim cổ. Một hạt bụi bao trùm pháp giới, một niệm khắp cả mười phương. Tất cả đại địa là người chân thật, tất cả sát hải là đại giải thoát. Chỉ cần ở người lược tướng hồi quang để mắt mà nhìn thì có thể chứng vô sinh đốn siêu phương tiện. Thế nên chư Phật ra đời vì một đại sự nhân duyên, Tổ sư ở Tây Vực đến cũng không ngoài kiến tánh thành Phật. Chỉ như ngày nay vâng lệnh Hoàng đế lập đại Già-lam, ban Hoàng phi độ Tăng, chúc nghiêm Thánh thọ một trường Phật sự sáng rực xưa nay. Phán phủ cờ xí đến nơi, các hiền lọng xe cùng tập hợp, bốn chúng đón rước, muôn dân ca dao, vì nước khai đường mở bày tông giáo. Sơn Tăng chẳng dám dấu điểm đều là lời chư Phật nói bất tận, đều là chỗ Tổ sư đề không khởi, đối đại chúng tám chữ mở bày vậy.

Sư bèn đưa phát tử lên nói rằng: Đại chúng thấy chằng? Lại gõ thiền sàng bảo: Có nghe chằng? Thấy chỗ thấu thoát, nghe chỗ tinh minh, một niệm trở về nguồn gốc, liền đủ đánh môn ba mắt, muôn dặm lại không mù mờ, ngàn Thánh đều đứng dưới gió, ngòi dứt Báo hóa Phật được được ngay vách đứng vạn nhận.

Thử nói: Ấy là cảnh giới người nào cung điều đã treo khói lang đã tắt, muôn dặm ca dao mừng thái bình. Sư xuống tòa.

Sư lên pháp tòa: Thông thân là mắt thấy không tới, tai nghe chẳng

thấu, miệng nói chẳng dính, tâm soi chẳng ra. Dù khắp đại địa sáng được cũng không mảy may rõ rĩ. Cũng như ở nửa đường căn cứ vào lệnh mà đều khởi lên.

Thử nghĩ: Như thế nào là diễn bày. Trong cõi nhật nguyệt dọc ngang treo. Một hôm, tình không vạn cổ xuân. Rồi Sư xuống tòa.

Sư lên pháp tòa nói: Rõ ràng có một con đường Phật tổ cùng biết. Gặp mặt trình nhau thấy nghe chẳng cách, vạn tượng chẳng thể che dấu, ngàn Thánh không có giai cấp. Sống động dứt đảm đương, thân tâm tự tại không do dự. Đánh nhiều gậy như mưa rơi, hết vang dội như sấm rền cũng chưa động được hưởng thượng mà bẻ khóa. Như thế nào là then chốt hưởng thượng, tức làm mù mắt các Thánh, tức làm câm miệng sơn Tăng giữa ngộ đánh canh ba, mặt ở Nam mà xem Bắc đẩu. Rồi Sư xuống tòa.

Nghe cáo phó Ngũ tổ, Sư lên pháp tòa nói rằng: Lĩnh đầu núi Đại dữu cười thành khóc môn hạ Sùng Ninh khóc thành cười. Vì sao thế, vì uống nước suối phải quý mạch đất. Lại phải có Chánh nhãn lưu thông thì tông phong mới không rơi đổ. Cho nên nói: Pháp vô thường sinh tử cùng ta không liên can.” Nếu hay như thế mà thấy thì không cần khóc trời xanh, đã không cần khóc trời xanh thì như thế nào mà thông tin. Thỉnh đại chúng dâng hương, kỳ phùng địch thủ. Rồi xuống tòa.

Sư lên pháp tòa nói rằng: Bát-nhã lưu vận bốn tượng đổi đời, chánh nhãn kín to Nhất Dương lại đến, côn trùng động thực đều nhờ ân này, đạp đất thờ trời đều biết mừng vui.

Thử nghĩ: Không âm dương trên đất lại có tin tức ấy không? Mặt trời Nam rất dài, quỷ vận lại đổi đời. Lầm! Rồi xuống tòa.

Sư lên pháp tòa nói: Đại nhân có đại kiến, đại trí được đại dụng. Trong lòng ôm Lục hạnh, trong tay áo đeo chùy vàng - Đưa cao ấn Tổ chiếm hoàn vũ, vạn dặm ánh sáng lẻ loi đầy mắt. Được ngay đây gió mát khắp đất, mưa tưới đầy hư không, dứt hết hai đầu về nhà ngồi yên ổn. Do đó nói: Ánh mắt sáng như ngàn mặt nhật, vạn tượng chẳng thể bày ảnh chất - Phạm phu chỉ là chưa từng quán, sao được tự khinh mà thối lui? Chỉ như hết cả hoa tạng thế giới hải, cùng hết bến bờ hư không, đều lo là mất kim cương và quán như thế. Uốn đá qua đầu sóng gió lặng. Xúm đôi xúm ba chiếc thuyền câu. Sư xuống tòa.

Sư lên pháp tòa, có Tăng hỏi: Một Đại tạng giáo cái gì là đầu?

Sư nói: Như thế ta nghe.

Hỏi: Đây là lời của A-nan, như thế nào là lời của Hòa thượng.

Sư nói: Sơn Tăng dùng được rất vui.

Bèn nói: Một lời đạo hợp tùy chỗ đều chân, một câu vô tư toàn bày ẩn thật.

Hỏi được cũng tốt mà không hỏi thì cũng kỳ. Ánh sáng rực rỡ vốn không quay đi. Do đó nói: Vô biên sát hải, mình người chẳng cần đầu lông, mười đời xưa nay, trước sau chẳng rời đương niệm - Chỗ chẳng cách cả mười phương đều là Chân cảnh, chỗ chẳng dời suốt mười đời đều ở trước mắt. Thân tâm tự tại không còn một mảy may tình trần, thiên sáng chói không che đậy. Ngay đây mà được ngàn Thánh đồng kéo muôn cơ nhanh đến - Đầu gậy sợi tơ tùy anh đùa giỡn, chẳng phạm làn sóng xanh ý tự khác. Rồi Sư xuống tòa.

Sư lên pháp tòa, có Tăng hỏi: Thế nào là một câu giáo ngoại biệt truyền.

Sư nói: Hỏi lấy lông đèn.

Đáp: Cảm ân Sư đáp thoại, tự hiểu mà lui ra.

Lại nói: Đó tức là thiên ngoại biệt truyền vậy.

Sư nói: Ngoài ba ngàn dặm qua Nhai châu.

Hỏi: Học nhân chẳng lúc nào ra sao?

Sư nói: Chớ hoa mắt.

Lại nói: Một giống (trồng?) mất cả đàn, chỉ Sư đàn là hay.

Sư nói: Sơn Tăng cũng chẳng đảm đương.

Bèn bảo: Tại trời thành tượng, tại đất thanh hình. Nhật nguyệt thì chiếu sáng, bốn mùa có lạnh nóng. Ở hang đây hang, ở hầm đây hầm hữu tình thì động chuyển làm lung, vô tình thì sum-la hiển sáng. Như nay Tăng ở đầu gậy sơn Tăng chỉ núi thì núi sụp, chỉ biển thì biển cạn, chỉ sắt thành vàng, chỉ vàng thành sắt. Khuấy sông dài thành sữa, hóa sữa thành sông dài. Thấy các người chẳng hiểu, biến làm Vô Biên Thân Bồ-tát, mười phương sáu thú đều hiện ra. Có thấy chăng? Uyên ương từ chỉ thêu ra tùy anh xem, chẳng dứt kim vàng đưa cho người. Sư lấy gậy gõ thiền sàng rồi xuống tòa.

Sư lên pháp tòa, Tăng hỏi: Như thế nào là chánh chủ.

Sư nói: Vạn sông đều về biển, ngàn núi ắt ngưỡng tông.

Lại nói: Thấy thành công án.

Sư nói: Dưới chân đen như sơn.

Lại nói: Chớ nói xấu Học nhân.

Sư hỏi: Có đủ mắt hành cước chưa?

Tăng hỏi: Hòa thượng nói gì?

Sư nói: Rốt xuống hầm hố.

Bèn nói: Trí quang suốt chiếu khắp mười phương, vạn hữu toàn

về ở một niệm rộng lớn không ngoài, vắng lặng chẳng trong. Thiên tử ở trong chợ ồn náo Lão Tăng trăm đầu cỏ. Vật vật đầu đầu là toàn thân, vô số cõi nước đều là đại dụng, không rơi cái thấy của mình vào một câu nói duyên như thế. Sức vua Võ không chỗ đến, tiếng sông chảy về Tây. Sư xuống tòa.

Sư lên pháp tòa, Tăng hỏi: Vào cửa một câu thì nói gì?

Sư nói: Dẫn được một cái móc trên đến.

Lại nói: Tranh làm gì nuốt mất vạn tượng.

Sư nói: Chày sắt không lỗ.

Lại nói: Học nhân ngày nay mất lợi.

Sư nói: Ba điểm, hai điểm sâu giết người nhìn mặt thấy được Thánh cũng thiếu, vừa đến cửa bến mây trắng đã muôn dặm, chỗ chắc thật chẳng thể nghĩ bàn, chỗ miên mật đồng chân tế năm đoạn thế giới không mảy may rò rỉ, tự tại một câu làm sao nói, vách đứng vạn nhận đi một mình. Sư xuống tòa.

Sư lên pháp tòa nói: Một mình lên đỉnh cao vót, trước sau sống lao nhao, gọi làm Thiên đạo Tổ Phật. Bụi dính vào mắt chẳng gọi là Thiên đạo Tổ Phật. Đào đất tìm trời, lại có được chỗ lấp khe lấp hang không người đến. Sư xuống tòa.

Sư lên pháp tòa nói: Điểm tức chẳng đến, một đại Tạng giáo trên gấm thêu hoa, đến tức chẳng điểm Tổ sư từ Tây Vực đến tiếng vàng ngọc khua động. Lại nói: Ý Tổ ý giáo là đồng hay khác, đậm biếc và mây ngoài chẳng liên quan. Sư xuống tòa.

Sư lên pháp tòa: Ba lần Chuyển pháp luân ở đại thiên, pháp luân ấy xưa nay luôn thanh tịnh. Tất cả chư Phật đều chuyển như thế, hoặc hưởng hạ thì ba thừa năm tánh đốn tiệm thiên viên, nếu hưởng thượng thì chẳng chỉ tìm chỗ dưới miệng không được. Các ngài Lâm Tế, Đức Sơn mắt tròng quát.

Thử nói: Chẳng rơi vào trên dưới lại như thế. Ai là người xuất đầu. Sư xuống tòa.

Sư lên pháp tòa. Tăng nói: Ngay đây đợi kim tinh hiện, đốt rồi mới đến. Khi kim tinh ở tay người học thì thế nào?

Sư nói: Điểm.

Lại nói: Làm sao chẳng đến?

Sư nói: Nạp Tăng chạy loạn.

Lại nói: Tranh làm gì với sông Kim tinh.

Sư nói: Sai rồi.

Tăng hỏi: Tổ sư có nói không? Lão Hòa thượng thiên hạ cũng nói

thế, chưa biết Sùng Ninh như thế.

Sư nói: Sơn Tăng không nói như thế. Sư nói: Khua cái gì?

Lại nói: Thiên khách gặp nhau chỉ khảy móng tay. Sư nói: Hai đầu ba mặt.

Lại nói: Tha giết đúng lúc. Sư nói: Đầu chân đáy chân.

Sư nói: Vào ruộng hoang không kén chọn. Ngoài ba ngàn dặm tối mịt mù, đầu trâu mất, đầu ngựa về, trăm ức vạn kiếp mất giao thiệp, nắm một bông một ngoài mắc sinh cành, nêu cổ nêu kim không gió khởi sóng. Sơn Tăng ngày nay một lúc ngồi dứt.

Thử nói: Lại có chỗ vì người không, thế ngàn núi đến bên núi ngừng, vạn sông về biển tiếng liền tiêu. Sư xuống tòa.